

KONSULTAVIMO DĖL PRIKLAUSOMYBIŲ NUO PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ (ALKOHOLIO, NARKOTINIŲ MEDŽIAGŲ) PASLAUGŲ VEIKSMINGUMO IR ORGANIZACINIŲ ASPEKTŲ VERTINIMAS

Vertinimo vadovas Gediminas Guntarskis.

Atsakinga vykdytoja Jolita Masevič.

Vertinimo laikotarpis 2020 m. liepos mėn.–2020 m. gruodžio mėn.

Pagrindimas. Vertinimas atliekamas įgyvendinant Higienos instituto Visuomenės sveikatos technologijų centro Technologijų vertinimo skyriaus 2020 m. veiklos plano veiksmą 6.6. „Atlikti visuomenės sveikatos technologijų vertinimą (pagal Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos priežiūros technologijų vertinimo komiteto nutarimą)“.

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas be profesionalios medicininės priežiūros bei medicininės būtinybės siejamas su reikšmingu pavojumi žmogaus sveikatai. Dėl šios priežasties būtina reguliuoti priklausomybių nuo šių medžiagų gydymą bei pagalbos jas vartojantiems teikimą. Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, daugiau nei 271 mln. 15–64 m. amžiaus žmonių pasaulyje bent kartą vartojo psichoaktyviųjų medžiagų. Iš jų apie 35 mln. priskiriami psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo sutrikimus turinčių žmonių grupei.

Priklausomybių konsultavimo veikla pasaulyje paplitusi nevienodai, todėl patirtis bei mokslo įrodymai taikant konsultavimo paslaugas turi būti įvertinti pasaulio mastu. Išlieka poreikis ieškoti naujų ir veiksmingų priklausomybių konsultavimo metodų, kadangi esami gydymo metodai dažnai nėra veiksmingi ir orientuoti į priklausomybę kaip nusikalstamą veiklą, užuot juos orientavus į pagalbą priklausomam asmeniui keisti požiūrį į psichoaktyvias medžiagas ir jų vartojimą. Svarbu įvertinti asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, konsultavimo paslaugų tobulinimo ir pritaikymo Lietuvoje galimybes bei pateikti siūlymus atsakingoms institucijoms.

Vertinimo tikslas – atlikti sisteminių mokslinių publikacijų apie konsultavimo dėl priklausomybių nuo psichoaktyviųjų medžiagų (alkoholio, narkotinių medžiagų) paslaugų veiksmingumą ir organizacinius aspektus apžvalgą.

Vertinimo klausimai:

1. Ar konsultavimo dėl priklausomybių nuo psichoaktyviųjų medžiagų paslaugos veiksmingos?
2. Kokie konsultavimo dėl priklausomybių nuo psichoaktyviųjų medžiagų paslaugų organizaciniai aspektai (konsultuojančio asmens kompetencijos ir išsilavinimas, konsultavimo paslaugų teikimo laikas, dažnis, vieta ir kt.)?

Vertinimo metodai. Publikacijų paieška bus vykdoma šiose duomenų bazėse: PubMed, Cochrane, EBSCO ir TRIP Medical Database. Papildomą publikacijų paiešką numatoma atlikti Jungtinės Karalystės nacionalinio sveikatos ir klinikinės kompetencijos instituto duomenų bazėje. Į šią apžvalgą bus įtrauktos 2000–2020 m. anglų kalba publikuotos sisteminės apžvalgos, kuriose analizuojamas paslaugų, teikiamų asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų, veiksmingumas ir šių paslaugų organizaciniai aspektai. Į apžvalgą įtrauktų sisteminių apžvalgų kokybę planuojama patikrinti „AMSTAR-2“ kontrolės klausimynu.

Laukiami rezultatai. Vertinimas leis įvertinti konsultavimo dėl priklausomybių nuo psichoaktyviųjų medžiagų paslaugų veiksmingumą ir organizacinius aspektus.

Daugiau informacijos gali suteikti Higienos instituto Visuomenės sveikatos technologijų centro Technologijų vertinimo skyriaus specialistas, laikinai vykdantis skyriaus vadovo funkcijas, Vincentas Liuima tel. (8 5) 261 6681, el. paštu vincentas.liuima@hi.lt.